GRADSKA BIBLIOTEKA
„JURAJ DOBRILA"
ŠIBENIK
NAUČNI ODJEL

Tribuna

POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU. Mali oglasnik 10 riječi D.3.50 svaka daljnja 25 p. Priopćeno po retku D 10 — Platiво i tuživo u Šibeniku

IZLAZI SVAKOG DRUGOG DANA U JUTRO OSIM NEĐELJE. Uredništvo i uprava u Tiskari E. Vitaliani i Sin, Šibenik, Ul. Episkopa Milaša. Izdavač Hamilkar Vitaliani — Telefon br 47 — Urednik Milan Radojković

POJEDINI BROJ STOJI DINARA 1.— Pretplata mjesečno Din 12.- Inostranstvo Din 20. Čekovni rač. Zagreb 38.114 - RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.

GODINA III | ŠIBENIK — 12 NOVEMBRA 1935 — SPLIT | BROJ 294

Narodni utjecaj na državnu upravu?

U zadnje vrijeme, a osobito prije i poslije majskih izbora, mnogo se govori i piše o potrebi „narodnog utjecaja na državnu upravu." Gosp. S. A. u br. 288 Tribune, u članku „Narod i Država" govori doslovno: „Treba narodu dati punu i neposrednu vlast u samoupravama i posrednu punu vlast u centralnoj upravi." Na političkim sastancima i zborovima, u privatnom razgovoru inteligenata sa seljačkim svijetom, pri agitovanju za bilo koje izbore itd. itd. uvijek se dobacuje priprostom narodu parola „treba narod da upravlja sam sobom, treba da uzme vlast u svoje ruke, treba da sudi sam izdajicama, batinašima, lopovima, korupcijenašima i svim onima, koji ne rade za narod". Sve te i slične fraze čuju se i čule su se bezbroj puta, njima se je narod opijao i razdraživao, one su bile vabilo i mĕka, da se predobiva narodna masa za razna — često narod. interesima protivna i štetna — politička strujanja i za političare, koji su na takav način demagoški htj li da rade za svoje lične ciljeve. Jest, bezboj puta se takove upaljive fraze servirale narodu na fin i na brutalan način, *ali se nije nikad ni pokušalo, da se toj istoj masi, tom narodu protumači u čemu se sastoji taj utjecaj na vlast, u čemu se sastoji ta puna i neposredna i posredna vlast, u čemu bi on mogao da upravlja i sudi i jeli taj isti priprosti i pošteni narod naš — sposoban za sve te velike i odgovorne funkcije.* Ja hoću da vjerujem, da je izmedju svih tih ljudi, koji su tako govorili narodu, bilo i onih, koji su uistinu narodu željeli dobro, ali ću zapitati javnosti *da li bi svi ti narodni dobrotvori bili volјni, da i sami dođu pod vlast naroda ili su oni svim tim frazama kljukali narod zato, da bi sami postali e sponenti te narodne vlasti?*

I mnogi nemali događaji, koji su se događali po raznim mjestima naše države, nisu ništa drugo, nego tek rođena djeca onakovih propovijedi u narodu. Žalosno je, da svi oni, koji to propovijedaju nikako ne žele tu vlast za narod niti u nju vjeruju. Još žalosnije i beznačajnije je, da oni, koji su za vrijeme Austrije govorili narodu da je „svaka vlast od Boga" i da joj se valja pokoravati, a sami su smjerno se klanjali i žandarskoj kacigi, danas u svojoj narodnoj državi, koja se je baš pokazala najtolerantnija i najvelikodušnija, govore, da tu vlast treba rušiti i nepokoravati joj se i uckaju narod na djela, koja se neukom narodu mogu oprostiti, ali ne i njihovim vođama. Tâ djela i najbolje karakterizuju njihove duše.

Dalje: neka se, recimo, ova vlast u najširem opsegu dade narodu, ali tad nameće se i jedno veliko pitanje: je li narod sposoban za taj posao? Ako sudimo po općoj kulturi našega naroda, onda skoro polovina narodā nema ni osnovnu školu, a neko znanje i umijeće treba i za najprostiji fizički rad, a kamo li za vođenje vlasti. Neka je naš narod ili, da se psihološki izrazim, cjelokupna psiha našega naroda u bitnosti svojoj na mnogo većem kult. stepenu po sposobnosti i psihičkoj strukturi naše rase, nego li je psiha drugih narodā, ipak ona u cjelosti svojoj i uz najviše prirodne i rasne odlike ostaje — duša gomile, koja se u svemu ravna po zakonima psihologije masa. Znači: ostaje uvijek efektivna i neracijonalna, t. j. nesposobna. A istorija nas uči, da mase nisu nikad bile vođe, nego su one bile vođene; one nisu nikad gradile, nego rušile; nisu nikad imale ideja vodilja ni ideala u višem smislu, jer su bile sluge svojih strasti i afekata. A do čega bi došao naš narod, ako bi se prepustio voćstvu samoga sebe? Odgovor na to svaki bi od nas našao u najbližoj okolici.

Kad bi u našem narodu postojao jedan veliki procenat seljaka — intelektualaca, kao n. pr. u Čehoslovačkoj i ostalim sjevernim zemljama, koji ste kavši višu naobrazbu, vratiše se opet u selo, u narod, u poljoprivredni život i rad, eh, onda bi stvar bila sasvim drukčija, te sām uvjeren da naša politika ne bi od Ujedinjenja do danas išla brzim — račjim koracima. Jedino takovi ljudi, inteligenti, ostavši vjerni selu i težačkom radu u duši prirode, bili bi i bolji i sposobniji i, što je još važnije, bili bi i — pošteniji. Moglo bi se prigovoriti, da je i naša inteligencija iz sela, pa da ona može da zamijeni seljaka i t. d. Jest: naša intelligencija je iz sela i otpala od opanka i crvene kape, ali toj *inteligenciji bio je cilj — da se pogospodi.*

J. Boko.

Francuski zajam Italiji

Pariz 12 „Humanite" javlja da se je u Francuskoj raspisao novi talijanski zajam, u kojemu će učestvovati francuska osiguravajuća društva i to na način da sakriju pravo ime dužnika. Ime Italija će se izbjeći time što će se označiti neko fiktivno „*društvo za gradnju putova*", Ipak ta osiguravajuća društva traže izvjesne garancije sa strane francuske vlade.

Engleska kontrola nad Egiptom

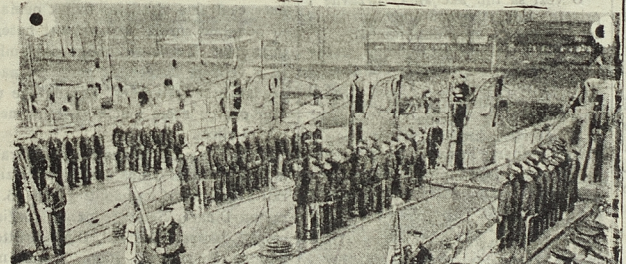
Kairo 12 Englezi su predložili egipatskoj vladi da objelodani naredbu, po kojoj se stavljaju željeznice, radiostanice i telefonski saobraćaj pod izuzetnu kontrolu engleskih činovnika koji se nalaze u egipatskoj službi Naročita će se pažnja pokloniti kontroli nad radio-prijemnim aparatima.

Pohod seljaka na Bukurešt

Bukurešt 12 Usprkos vladine zabrane namjeravaju rumunjski seljaci održati svoj protestni pohod na Bukurešt 14 o. mj. Tvrdi se da će se togá dana skupiti oko 150.000 seljaka i da će zatražiti da bezuvjetno demisionira kabinet Tatarescu Titulescu. Uvjeravaju iz redova seljačkog vodstva da masa ne će napustiti Bukurešt dok ne otstupi sadašnja vlada. U vezi sa skorim pohodom, vlada u prestolnici velika nervoznost.

Kralj Karol je primio pretstavnike seljačke stranke, gdje su ga obavijestili o privrednom stanju rumunjskog seljaštva.

Nova Njemačka ratna zastava

Na dan svečanog dizanja zastave u Kielu, lepršale su i naznovim podmornicama nove ratne zastave.

Kralj Djordje II. će se vratiti preko Italije

London 12. Grčki kralj Đorđe otputovat će za Grčku sljedećeg četvrtka. U Parizu će se zadržati dva dana da se pozdravi sa francuskim državnim poglavarom. Iza toga putuje u Italiju da se sastane sa kraljem Viktorom Emanuelom i pretsjednikom vlade B. Mussolinijem. A zatim odlazi dne 18 novembra u Atenu, gdjè mu je već jučer vojska položila prisegu vjernosti.

Završetak „rata bez bitaka"?

Addis Abeba 12. Pouzdano se saznaje da je abesinsko ratno vijeće pod vodstvom Negusa izgradilo ratni plan koji predviđa jednu odlučnu bitku u sjevernom području nešto 25 km južnije od Makalle i to baš među planinama koje su visoke preko 3000 metara.

Taj plan se osniva na pretpostavci da će Talijani koji su do sada operirali sa tri odijeljene kolone biti prisiljeni, zbog tjesnih putova i neprohodnosti gorski lanac, sjediniti se u jednu kolonu, koja će omogućiti da dođe do odsudne bitke. Za tu bitku stoje u pripremi abesinske trupe, koje se nalaze pod zapovjedništvom ratnog ministra Mulugeta, kojemu su podređeni Ras Kassa i Ras Sejum.

Veliki američki vazduhoplovni manevri na Pacifiku

Honolulu 12 Jučer su otpočeli najveći manevri vazduhoplovnih snaga koje istorija pamti. 45 bombaških i izviđačkih eskadrila odletjelo je u pravcu Hawajskih otoka. Jedinice tih eskadrila pretstavljaju najnoviji tip vazduhoplovne tehnike sa 2500 milja akcionog radiusa i sa brzinom od 200 km na sat. Manevri će se vršiti između flotne baze Pearl Harbour i otoka Miduray.

širite Tribunu

Vaše tiskanice i oglasi odlučuju Vaš uspjeh!

U

Odlikovanom Grafičkom Zavodu Tiskari E. Vitaliani i Sin Šibenik. — Telefon broj 47

možete naručiti i dobiti izrađeno uz jeftinu cijenu štampane: koverte, listovni papir, račune, fakture, note, dopisnice, posjetnice, blokove, pozive, rasporede, plakate, - letke, cjenike, novine, brošure itd.

Izradba tačna i savjesna.

Opet rektor beogr. sveučilišta predao ostavku

Beograd 12 Pred nekoliko mjeseci predao je ondašnji rektor prof. Dr. Ivan Đaja ostavku. Njega je naslijedio prof. Dr. Vladimir Ćorović koji je juče predao ostavku na položaj sveučilišnog rektora.

Engleska vlada je zatražila od grčke vlade da joj odstupi neke luke na grčkim otocima u svrhu uređenja pomorskih baza. Grčki službeni krugovi demantiraju ove informacije.

Akcija za naše pasivne krajeve

Zastupnik ministra socijalne politike i narodnog zdravlja g. Mirko Komnenović povom akcije za ishranu pasivnih krajeva dao je novinarima izjavu, iz koje vadimo ovo:

„Kako su ove godine prilike ishrane u oskudnim krajevima veoma teške, a kako su stradali i krajevi, koji inače nisu pasivni, Kraljevska vlada morala je posvetiti pitanju snabdjevanja hranom nezbrinutih lica punu pažnju. Ministarski savjet donio je rješenje da utroši za svrhe ishrane kredit od 20 milijuna dinara, koji će se raspodijeliti na pojedine banovine na slijedeći način: zetskoj banovini 5 milijuna, primorskoj 5 milijuna, vrbaskoj 2.5 miljuna, vardarskoj 1.250.000, dunavskoj 500.000, dravskoj 500.000 drinskoj 250.000, moravskoj 1,00.000, a rezerva 500.000 dinara.

Iz odobrenih kredita nabavit će se hrana, prvenstveno kukuruz za ishranu siromašnih lica. U krajevima, koji su udaljeni od mjesta u kojima se obavljaju javni radovi, ova će se pomoć prema nahođenju kr. banskih uprava određivati u radovima čisto lokalnog karaktera. Za rad nesposobna lica primat će pomoć bez ikakve naknade u vidu odrade.

Pasivne tarife odobrene za oskudne krajeve pokazale su se nedovoljnima, a to naročito za kraće relacije. Kako je ove godine podbacila žetva i u inače plodnim krajevima Dunavske i Moravske banovine, bit će neophodno potrebno proširiti povlastice u podvozu hrane i na relacijama ispod 500 kilometara".

Osim toga je, kao što je poznato, u Zagrebu konstituiran posebni odbor za sabiranje pripomoći za one pasivne krajeve, koji su ove godine nastradali uslijed prevelike suše. Protektorat nad odborom preuzeo je hrvatski metropolita preuzvišeni g. dr. Ante Bauer, a pretsjednik je bivši ministar gosp. Ante Trumbić, narodni poslanik. Ta je akcija zasnovana na širokoj bazi, skuplja se novac, a i potrebne živežne namirnice, i mi smo uvjereni, da će u svakom pravcu uspjeti.

U vezi sa tim akcijama, državne i privatne inicijative moramo da iznesemo nekoliko opravdanih misli.

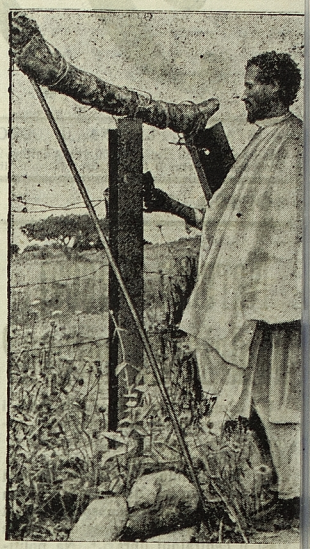
Nakon sedamnaest godina našeg zajedničkog državnog života morali smo, da smo išta više vodili brige o životnim problemima našeg naroda — doći do drugog načina podupiranja naših pasivnih krajeva, a ne onog u obliku potpore. Pasivni se krajevi naravski moraju podupirati, ali ne potporom u obliku hrane, nego u obliku pružanja mogućnosti rada i zarade zdravim i za rad sposobnim ljudima za rad, koga su oni i te kako željni. Novac, koji se je kroz godine i godine upotrebljavao za kupnju kukuruza, trebao bi se upotrebiti za nadnice radnika u tamošnjim krajevima koji bi bili zaposleni pri izvođenju javnih radnja. Narod ne traži milostinje u obliku besplatnog kukuruza, već traži pristojne zarade, od koje će si sam moći kupiti potrebni kukuruz, a država da omogući samo da se taj kukuruz besplatno željeznicom dovozi.

U našim pasivnim stranama nema uopće kraja, koji ne bi imao upravo more najnužnijih i najvitalnijih potreba. Treba im voda, trebaju im dobre prometne veze, treba im još mnogo toga.

Umjesto da se u te krajeve šalje kukuruz, koji redovito nije baš ni najbolje kvalitete, neka se u tim krajevima otvore javni radovi, i od nadnica dobivenih kod tih radova ljudi bi si sami kupovali potreban im kukuru i ostalu hranu. Nitko ne bi imao ništa protiv toga, da se u tu svrhu utroši ne samo dvadesetak milijuna, već i par stotina milijuna, jer bi uslijed takvih provedenih radova dosada pasivni krajevi prestali biti takvima.

Sadašnji način podupiranja pasivnih krajeva nije samo privredno loš nego on djeluje i moralno jako negativno i osim toga znači veliku moralnu opasnost. Ljudi, koji se polako naviknu, da u slučaju nužde bez rada dobiju potrebnu hranu, oduče se od posla. Ponavlja se ista pjema, koju vidimo kod pojedinaca, jer kod njih javna pripomoć umanjuje volju za radom. Kuda ćeme mi uopće doći, ako cijeli naši predjeli naviknu na to da iz drugih krajeva dobivaju kukuruz badava. *Pučanstvu se u krajnjoj nuždi mora svakako hitno momentano pomoći, o tome nema nikakve sumnje,* ali mu se mora i stalno pomoći na taj način da mu se omogući, da poštenim radom zasluži ono, što mu je potrebno za goli život.

Alarm za odbranu iz zraka

Sa ovim primitivnim aparatom Abesinci alarmiraju narod prigodom zračnog napadaja. Njime se služ skoro svako selo sjeverne Abesinije

Poteškoće naše pomor. plovidbe

Pred nekoliko dana održani zbor Jadranske plovidbe, najznamenitijeg našeg pomorskog parobrodarskog društva, pokazao je ponovno, kako naše centralne vlasti još uvijek nemaju dovoljno smisla za važnost našeg pomorstva. Uvijek se mnogo deklamira o velikom značenju mora za napredak naše privrede, ali da se u tom pravcu nešto i učini, o tome nema ni riječi.

Radi tog nerazumijevanja je morala Jadranska plovidba lani revalorizirati svoj imetak i smanjiti ga za 86.1 miljun Dinara. Samo je na taj način mogla iskazati 4.9 mil. Din. brutto dobitka. Njezino bi stanje međutim bilo posvema drugačije, da je država platila plovidbi dužnu subvenciju. Država joj naime u ime provizije dugu je svotu od 38,566 666 Din. Posljedica toga je da Jadranska plovidbà ne može popuniti svoj plovni park. Ljetos su morali biti demolirani parobrodi „Krk" i „Majdan" jer su već zastarjeli. Mjesto njih bi trebalo nabaviti nove, a novaca nema, jer država ne plaća ugovorene subvencije. Uvedena je bila, i toliko potrebna, redovita pruga s Levantom, ali je morala biti ukinuta, jer za nju država nije dala nikakve subvencije!

Kod nas ima smisla za potrebe našeg pomorstva i za poboljšanje naših trgovačkih i uopće privrednih veza sa svijetom! Žalosne dokaze te gorke istine doživljamo iz dana u dan. Doskora ćemo nazadovati u takvoj mjeri, da će se naš plovni park upravo osjetljivo smanjiti, a od sve većeg prometa stranaca na našem Primorju imat će sve veći dobitak strana parobrodarska društva. Zar se zbilja već jedared ne može stati na kraj tim nezdravim prilikama? (T.V.)

Pozor ribari!

Prodaje se mreža Šabakun (duplaš) duljine 650, visine 40 m sa dva lenta duljine 24 noge. Sve novo rađeno godine 1932. Obilni reflektanti neka se obrate na KRSTO MEŠTROV, trg — Tijesno

Šibenik i borba za nar. stvar natrag 50 godina 4

Obljetnica smrti jednog odličnog nar. borca i buditelja naroda

Slijedeći broj splitskog „Narod" 48. opet donosi dopis pod naslovom „Poslije izbora" Ima i jedan dopis u talij. jeziku.

U „Narodu" br. 54. nalazimo dopis od 9. srpnja o neredima i napadajima sa strane talijanskih kupljenika (Baljkasi, Kravari, Roše ... it.d). Sve ljudi iz puka, zavedeni raznim nemoralnim sredstvima. Ali se pozivlju na odgovornost talij. vođe, kao moralni krivci.

U br. 55. „N." dopisnik se osvrće na večeru, priredjenu prigodom odlaska poglavara Kutschiga, koja večera da ima talij. pečat, a na nju nije bio pozvan Šupuk. Po tome se vidi da je kotar. poglavar Kutschig miljenik Talijanaša, njigova kreatura.

Br. 58. „Narodà" donosi jedan jaki dopis od 26. Srpnja zbog jednog krvavog dogodjaja u mjestu, naručena od Talijanaša. Kovač A. Bučević ubio je Marka Grubišića od 27 godina, zdrava i lijepa mlada čovjeka. To da je bilo naručeno od Lapenovaca, jer da se onih dana čulo po gradu govoriti i prijetiti od tal. plaćenika „Moramo ih jednog po jednog smaknuti, najprije tražiti ubiti Šupuka, pak Iljadicu, Čilara, Zorića, a poslije, kako dodje do ruke. Sve ovo da organizuje Dr. A. Fridrik Galvani, notar, Nanc. Fosco i dr. pod moralnim vodstvom famoznog Dra Lappenne.

Br. 59 „N." god. 85. ima kratki dopis o daljem izazivanju talijanaša Paskvalettia, Součeka i t. d. — Vidi se, da su ondašnji Talijani pojačali akciju, ne brajući sredstva. Naši se ne daju. Vatra se pajačava.

„Narod" od 85. u svojim brojevima 62., 64., 65., 68. ima dopisa u našem i talij. jeziku o neredima u bolnici. Jedna mlada žena je našasta sa djetetom utopljena u moru pod želj. stanicom. Žena sa djetetom bila u bolnici, iz nje umakla i utopila se. Krivi se ravnateljstvo (Dr. E. Galvani) za nered u bolnici. — U drugome se optužuje Součeka kao smutljivca, izazivača, kojeg narod neće da trpi u gradu i t. d. U jednom ima dopis o dolasku Bajamonta parobrodom i odlasku na stanicu pod pratnjom žandarama.

Mimogred ovdje spominjemo, da je razlog, što su pratili žandari Bajamonta sa obale na stanicu, bio strah, da mu se ne bi opet dogodilo isto, što i koji par godina ranije, kad je naša mladost od kojih dvaestak godina na obali, pri izlazu iz parobroda, napala njega jajima i pomidorima i svu mu pratnju. Napadnuti su onda otvorili kišobrane za obranu, ali uzalud, jer je mladost sa jakim naletom ulećela medju njih i zamazala nemilo i Bajamonta i pratnju. Dakako, da je sva mladost bila pozatvarana i kažnjena od polit. vlasti. Koliko se pamti, medju tim vatrenim mladićima, bili su: Mate Zenić, Mate i Mijo Iljadica, Pavao Pelarov, Šime i Jere Penketa i drugi još. Da se, pak, pravo razumije ovaj čin, treba znati, da je ono bila odmazda s naše strane za napadaj, što ga malo vremena prije izvedoše talijanaši splitski na naše prvake pri njihovu prolasku preko Splita (na Klaića, Paulinovića i dr.)

Mladost je pošla vesela u zatvor, zadovoljna što je osvetila svoje nar. prvake. Preko cijelog dana je pjevala narodne pjesme. Zatvor je bio u današnjoj visokoj kuli kod poreznog ureda i biskupije.

„Narod" neprestano siplje vatru na protivnika koji nasrće, broj za brojem donosi dopise iz Šibenika. I krupnije i manje stvari registruju se, ne prašta se. Broj 70 donosi dopis od 7. Rujna protiv talij. bilježnika Dr. A. Fr. Galvani i Petrisa, da ne znaju jezika naroda, u kojem živu i da ga ne razumiju, a pisma prave u tudjem jeziku.

(Slijedi)

Jadranska večer

U subotu na večer u okviru proslave Jadranskog dana održana je u Sokolskom domu Jadranska večer. O dazivu publike bio je dosta veliki. Veče je otvorio predsjednik odbora Jadranske straže Šibenik g. Dr. Čedomil Medini jednim lijepim govorom, u kome je objasnio značaj ove proslave. Poslije njega govorio je gosp. Stanković. U dužem govoru istakao je značaj Jadranskog mora za nas i našu veliku ljubav prema njemu. Poslije toga uslijedile su dvije deklamacije te je Mornarska glazba otsvirala himnu. Nakon svršenog programa razvio se ples koji je potrajao do duboko[u noć.

MORNARSKA GLAZBA održala je u nedjelju prije podne promenadni koncerat na poljani Kralja Petra. Prerám se sastojao iz vrlo lijepih komada, koje je glazba odlično otsvirala. Masa svijeta sa interesom je slušala ovaj koncerat nagradivši izvođače lijepim aplauzom.

Ovdje ćemo nešto primjetiti: zašto glazba svira na onom mjestu između grafike i općinske zgrade, kada bi mnogo bolje bilo da se smjesti na sredini poljane, tako da je mogu svi čuti. Ovako se već na kraju poljane vrlo teško ili skoro nimalo ne čuje.

Uz to bi, mislimo, bilo mnogo zgodnije kada bi glazba svirala od 11.30 do 12.30 sati, jer tada ima najviše svijeta.

Otkazane prostorije Akad. Kluba

Akademski klub, koji ima već dugi niz godina svoje prostorije u Općinskoj zgradi na Poljani Kralja Petra, primio je ovih dana preko suda otkaz od Općine, prema kome mora u zakonskom roku isprazniti prostorije.

Uprava kluba je sada u nedoumici gdje će naći nove prostorije, pošto ovim otkazom ostaje na ulici.

U SPOMEN 17—godišnjice primirja učer je u gimnaziji sa dvije minute sjutnje odana pošta mnogobrojnim žrtvama svjetskog rata.

BELGIJSKI KONZULAT u Šibeniku javlja, da 15 novembra prigodom imendana Nj. V. Belgijskog Kralja Leopolda III neće biti uobičajenog primanja zbog žalosti, koja je zadesila Kraljevinu Belgiju, radi tragične smrti Nj. Veličanstva Blp. Kraljice Astrid. Toga dana Konzulat neće uredovati.

„VARDAR" KALENDAR koji je izdalo „Kolo srpskih sestara" izašao je iz štampe ukusno opremljen i sa vrlo bogatim sadržajem. Cijena mu je svega 10 dinara.

Upropašćavanje perivoja pred crkvom Gospe van Grada

Toliko je vremena trebalo da prodje dokle se uspjelo urediti onaj perivoj pred crkvom Gospe van Grada. I sada kada je gotov i kada služi kao jedan lijep ukras našem gradu, ne čuva se dobro, te ako se nastavi njegovo kvarenje, uskoro ćemo imati sve drugo, samo ne uredjen perivoj. Skoro svakoga dana djeca a i đaci iz obližnje škole, jure se i skaču po njemu ne pazeći na nasade i gazeći po travi. Pa da je još samo to.. Neke gospodje su već uvele praksu da skoro redovito svraćaju u njega i kidaju cvijeće!! Na ovaj način polako ali sigurno upropašćuje se ovaj lijepi perivoj. Ako već sami neki gradjani nemaju uviđavnosti i ne poštede perivoj od ovih stvari, trebali bi nadležni da postave čuvara te da eventualno ne kom strogom kaznom urazume ove rušitelje. Dobro bi biio da i profesori malo pripaze na djake i opomenu ih na red.

Izbor Komorskih vijeća

Vrše se pripremni radovi za izbor Komorskih vijeća koji će se u Primorskoj banovini po svoj prilici izvršiti polovinom marta 1936 g.

Udruženje trgovaca za srez Šibenik i Biograd n.m u Šibeniku traži za srez Šibenik 9 glasačkih mjesta i to Šibenik, Skradin, Vodice, Zlarin, Rogoznicu i Tijesno; a za srez Biograd 3 i to Zemunik, Nin i Biograd.

Za srez Split traži se 15 glasačkih mjesta i to: Split, Trogir, K. Stari, Solin, Omiš, Šestanovac, Grohote, Supetar, Milna, Pučišće, Hvar, Starigrad, Jelsa, Vis i Komiža.

Za srez Preko: Silba i Preko.

Za srez Benkovac: Kistanje, Obrovac, Novigrad, Stankovci i Benkovac.

Za srez Knin nema još predloga.

ANKA BARANOVIĆ

MATE PAPIĆ

vjenčani 9. XI. 1935

Šibenik Split

U ZADNJEM BROJU javili smo da je Berza rada uputila pretstavku za uposlivanje domaćih radnika, Ustvari treba da stoji da je pretstavku uputila Podr. O.R.S. a.

»KATOLIKU«...

Nije prvi put da mjesni „Katolik" napada naš list, upotrebljavajući pri tom jedan način koji mu može služiti na čast. Trebalo je da predjemo preko toga, jer se u samom napadu nalazi i očigledna odbrana i jer ga piše list koji je već u nekoliko prigoda jasno pokazao kolike bezpomoćno mrzi „Tribunu". Ovoga puta, međutim, „Katolik" je dozvolio sebi malo previše, te je počeo i da vređa. Zato ćemo mu u par riječi odgovoriti jednom za svagda.

Svi listovi, pa i oni najmanji imaju svoju ideologiju, a ne samo pojedini —gospodine „-ev". To što zna i skoro svako dijete, mogli bi i Vi dá naučite. O ideologiji „Tribune" već i zato nepotrebno je govoriti. Ako se katkada i štampaju članci, koji se po svom sadržaju razilaze, to je zato da bi se dala mogućnost da se pronađe ono što je najbolje, prema onoj: neka se čuje svaka strana. Uostalom to smo već i naglasili u par navrata te je svakom jasno (izim gospodinu „-ev"!)

Kažete „da urednik uvrštava sve što mu ko pošalje". Potsjećimo Vas na nešto. Kada je odprilike prije godinu dana „Katolik" sa serijom članaka napao naš list, povod je bio neštampanje jednog članka. Potražite samo ranije brojeve Vašeg *cjenjenog lista*. Onda ćete, vjerujem, uvidjeti da ste tada tvrdili jednu krajnost a sada drugu. Dakle očigledna kontradikcija koja jasno pokazuje koliko su Vaši napadi neosnovani i lišeni svake logike.

„Tribuni" dakle „...smeta svaka hrvatska proslava (na pr. proslava Bulića u Zagrebu)"!! Ova je tvrdnja dostojna cjelog Vašeg pisanja. Pk. Bulića nije slavio samo hrvatski narod, već cjela Jugoslavija, a sa njom i cjeli kulturni svijet. Dakle baš primjer koga ste naveli dokazuje netačnost gornje tvrdnje.

I t. d. i t. d.

Dalje pobijati tvrdnje „Katolika" smatramo da je izlišno. Ovo nekoliko primjera koje smo iznjeli dovoljno pokazuju koliko su nelogični (da se najblaže izrazim) napadi njegovi. Pa i to je bilo izlišno jer, kao što u početku rekosmo, u samom napadu i mamo potpunu odbranu.

Na kraju ćemo još i ovo dodati: prema gospodinu „-ev" „Tribuna" je listić! A šta je onda „Katolik"?! Možda „letak" kako se jedan gospodin duhovito izrazio!!!

A Vi, gospodine „-ev" „opipajte bilo" još koji put „Tribuni". To možete lako, jer prema narodnoj: „zaludan pop i jariće krsti"!!!

Slože

Razgovor Ikače i Marače

Ikača: Dobro ti jutro Marače moja, ima li što novog kod tebe?

Marača: Ima, ima i previše. Prva mi je novost ta, što mi ti nećeš da povratiš ono šoldi što san ti ik pozajmila, a druga novost mi je ta, što san sinoć, kada san poila srdelu i popila čašu starog opola kod Dane čula, da više neću moć ni tražiti od tebe da ti vratiš dug, jer da je šjor Marko odredio da više ne plaća niko nikomen.

Ikača: Pusti ti te stvari, sada se o tomen ne govori već ti meni kaži jesu li naši uspili jučer u Splita povratiti bolnicu nazad di je i prij bila?

Marača: Jest, jest sestro moja sve uredjeno. Bili su u Split biskupi a bio je i podestat sa šjor Vranom i doturom sapunerije, pak su mi rekli da su sve povratili na staro.

Ikača: Jesi li ti čula moja Marača da će ovik dana doći naš šjor Marko iz Biograda i da će nas svik pozvati da se upišemo u jednu novu stranku?

Marača: Nemam ja snjim posla ka ni riščani s Papon. Ti si za njega uvik bila samo da ti je naplatiti dugove.

Ikača: Muči, muči kelačo jedna, ti si privarila Boga i čovika i ti nebi smila zubi obiliti od sramote.

Marača: Govori ti govori što oćeš, ali je poštenija moja stranka od tvoje i moj je Dane boji od tvoga Marka.

Ikača: Ma jeli istina da će Dane ovik dana govoriti na radijumu za cili svit, pa da će kazati da imade najbojeg starog opola po 5 dinara litru.

Marača: Borme može da govori šo će, jer imade sav svit sobom, a kada budu izbori i ti ćeš bit za njega moja Ikača.

Ikača: Volila bi za crnoga ciganina nego za njega. A ja ti kažem, da on neće ni biti derutat jer ga neće gospoda i kako mi kažu, to će biti sa šjor Antu, školavnu i mudru glavu.

Marača: Čula san, da će i šjor Vice uz Danu, a šjor Vlade je već priša, pa ko mu ond što može?

Ikača: Kvragu ti i tvoja pulitika, daj ti men kaži kada ćemo mi da prinosimo banke na novu ložu pa da počnem raditi kao i prije?

Marača: Kazali su mi, da ovik dana svi općinski inžineri prave nacrt za svaki banak i onda ćemo po nacrtu potavljati banke a ne kao do sada.

Ikača: Pa to je lipo, ali oćemo li morati platiti te nacrte?

Marača: Platiti, pitaš me. I te ka ko platiti, jer bez toga nećeš dobiti mista na ložu.

Ikača: Znala san ja da će te tako ispasti čin je sašao s općine naš vridni likar, koji se je uvjek borio za nas, a ko nan je kriv kad smo budale. Ma neću platiti nikomen ništa dok ne dodje šjor Marko i dok mi on ne protumači kako to zastoji, pa makar ja nikada banká ne prinila na novu ložu.

Katastrofa C. i K. Armade

Prvi tačni podaci o ratnim gubicima Austro-Ugarske — Rat bez municije i vojnika

Ako nam ne pođe za rukom . . pisao je načelnik austro-ugarskog generalnog štaba Conrad von Hötzendorf početkom 1917 godine u svom memorandumu — da rat riješimo na proljeće u našu korist, teško možemo računati na povoljan preokret pomoću tudjih snaga koje nam preostaju". Conrad von Hötzendorf je već u to vreme osjećao, da je katastrofa blizu, ako monarhija ne napregne svu snagu i ubog toga se trudio da stvarima da povoljan preokret kako podmorničkim ratom, tako i angaživanjem sviju suhozemnih snaga.

Strašni bilans

Šesti dio velikog izdanja „Posljednji rat Austro-Ugarske" koje već nekoliko godina izdaje austrijsko ministarstvo zemaljske odbrane, objavljuje sada prvi put interesantne cifre i statistike o tadašnjoj situaciji carevine. 1916 godine je ratna snaga monarhije imala 150 bataljona više, nego na početku rata. Rezerve municije i ratnog materijala su u to vrijeme još zadovoljavale. Ali početak 1917 godine je donio opasnu promjenu, izazvanu velikim gubitcima. Pritisak generala Brusilova na sjeveroistočnom frontu je lišio Austriju 300.000 vojnika. Još u julu su austrijski gubitci iznosili 167.000 momaka, iako je ruska ofenziva bila već na kraju. Popunjavanje tih gubitaka je izazvalo dezorganizaciju. 1916 godine su gubitci austrijskih armada iznosili 34.000 oficira i 1,716.000 momaka. Većina godišta je bila već dva pa i tri puta na regrutaciji i u maju su regrutirani i 18 godišnji mladići. Samo na taj način se moglo još 1916 godine postaviti pod oružje 1,400.000 momaka. Ali 1917 godine te rezerve nisu postojale, bile su iscrpljene. A pri tom je broj momaka, koji su zaista stajali pod oružjem iznosio samo trećinu i krajem godine jedva četvrtinu ukupnog brojnog stanja. Svi ostali su komandirani na kurseve ili druge radove. Pored svega toga za pomoćne radove su se marale upotrebljavati i druge snage, između ostalog i ratni zarobljenici. Pod takovim okolnostima se glavna komanda s teškim srcem riješila da izda naredjenje, da se ljudski materijal štedi. „Ljudski život ima veću cijenu — veli naredba — nego deset najtežih granata".

Zastarjelo oružje

Promjena ratne taktike i sistema postavljala je velike zahtjeve u pogledu snabdjevanja materijalom. Na prvom mjestu je bila promjena uniforme. Siva uniforma, u kojoj su vojnici krenuli u rat, zamjenjena je za zelenu, zavedeni su čelični šljemovi, na mjesto tornistera došla je torba, organizirana je odbrana od gasa, zavedeno je novo, bolje oružje. Austrijski bacači mina, koji su nosili od 300 do 600 metara, nisu više bili moderni. Na talijanskoj strani su postojali već bacači mina s kapacitetom od 1300 m. Sva artiljerija se morala modernizirati i materijal obnoviti. Krajem 1916 godine su austrijske fabrike oružja liferovale mjesečno 850 mitraljeza, 100.000 pušaka i 500 topova. To međutim nije bilo dosta i zbog toga su i druge fabrike morale izradjivati ratni mat rijal. Na izradu ratnog materijala su prešle pored dotadašnjih Skodinih zavoda, Steyeswerke i bečkog Arsenala, još i donjoaustrijski Böhlerwerke, Vitkovice i Rešica.

Nisu pomogla ni zvona

Rad tih fabrika je kočio sve veći nedostatak sirovina. Fabrike su tre-

Dopisništvo TRIBUNE: Gospinica 30 ili Trafika g. Petrikova (Narodni trg)

SPLIT

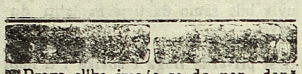
Knin

Politička situacija

Prema vijestima koje je Vaš dopisnik dobio iz Beograda, sadašnja politička situacija stajala bi otprilike ovako.

U političkim krugovima očekivalo se sa nestrpljenjem na dolazak Kneza Namjesnika iz inostranstva,

širite Tribunu

Prava slika imaće se do par dana odmah pri početku zasjedanja Skupštine. Dali će poslanici, koji su birani na jug. programu, na programu koji se temelji na ovakovom ustavu, moći pristati na mjenjanje izvjesnih tačaka. kao i na izmjenu ovakovog izbornog zakona, koji je po njih bio pogodan, teško je vjerovatl.

Sve dopise, pretplatu i ostalo za „TRIBUNU“ ostavljati u papirnici Petrikov Mihail, Nar. trg—Split.

Pristaše Dr. Mačeka se cjepaju

Iz krugova jednog krila pristalica Dr. Mačeka iz Trogira, saznajemo vijest da će se pri novim izborima za trogirsku općinu pristaše Dr. Mačeka cijepati u dva tabora i postaviti dvije liste. Čak se tvrdi da će jednu ovakovu listu pomagati i jugoslavenski orjentisani elementi.

Dali izmedju prvaka opozicije u Splitu postoji razmimoilaženja ?

Prema svim opažanjima, kao i prema vijestima iz krugova bliskih jednom prvaku, saznajemo da između g. Dr. Berkovića, njegovih ljubitelja i g. Paške Kaliterne, te i g. Dr. Trumbića postoje izvjesna razmimoilaženja, te borba ko će biti stvaran pretstavnik dalmatinske opozicije.

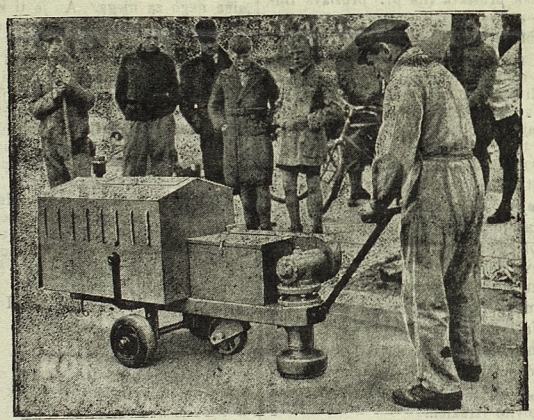
G. Dr. Maček sa radom svojih doglavnika u Splitu nije zadovoljan

Kako je Vaš dopisnik uspjeo saznati iz nevezanog razgovora sa jednim novinarom, koji je ovih dana posjetio Dr. Mačeka, g. Maček se vrlo nepovoljno izražavao o radu njegovih doglavnika u Dalmaciji, da se svi poslovi vrše prema prohtjevima pojedinaca.

Tuže nam se mnogi stanovnici

Rokove, Kopilice, Poljičke i dr. ulica da je stanje tih ulica strašno, zapr.pašćujuće i opasno po prolaznike, kao i za vozila. Pored velikih jama, nalazi se mnoštvo kamenja koje izbija iz zemlje. Mnogi od stanovnika pokušali su da preko štampe objave i sude nadležne o ovome, ali i štampa ona splitska prošla je preko toga.

Apelujemo na Općinsku Upravu da doskoči ovim potrebama Splita.

Novi aparat za popravljanje ulica koje od velikog prometa postaju preglatke

bale na primjer mjesečno 3.000 do 5.000 tona bronze, dobijale su međutim samo 2.000 do 3.000 tona, iako se centrala za metale tražila na sve strane. I tako očajničke mjere, kao što je bila rekvizicija crkvenih zvona, bronzanih krovova i gromovoda, dale su do kraja 1916 godine samo 6.400 tona. Nije bilo dosta ni ostalih sirovina, kao gvožđa, čelika i olova. Situacija je bila kritična. Armadama je bila potrebna municija, a nje nije bilo dosta. Na primjer samo na ruskom frontu je za jedan dan utrošeno toliko municije, koliko austrijske fabrike izradjuju za 14 dana. A pri tom je nedjeljni kapacitet izuosio prosječno 255.000 metaka za artiljeriju i preko 26 miliona komada za pješadiju. Glavna komanda je zahtjevala da se nedjeljno izradjuje najmanje 800.000 granata i šrapnela. Na svima frontovima je dakle vladala osjetna nestašica u materijalu, tako da je vojsci moralo biti naredjeno da štedi municiju.

Ukupno je narukovalo 7,5 miliona momaka

Kao što smo već spomenuli Austro Ugarska je krajem 1916 i početkom 1917 godine bila na kraju i sa svojim ljudskim materijalom. Do kraja 1916 godine je monarhija pozvala pod oružje 7,5 miliona ljudi, dakle 67 posto sviju za vojnu službu sposobnih ljudi od 18 do 50 godina. Od tog broja je do kraja 1916 godine pale 700.000, nesposobnih je bilo 600 hiljada i zarobljenih 1,500.000 ljudi. U kupno se dakle nije moglo računati s 2,800 000 vojnika. Jasno je bilo da vojna komanda nije više mogla računati s novim ljudskim materijalom i zbog toga se trudila da ljudski materijal nadoknadi mašinama. Kao što smo pokazali kapacitet monarhije je i na tom polju bio sve manji, Nevješto izvršen diplomatski pokušaj cara Karla, da zaključi separatan mir, kao što je poznato završilo se žalosno i Austro-Ugarska je nezadržljivo srljala u katastrofu.

Knin

Predavanja — Ženska d. Zadruga — Zgrada za gimnaziju —

Predavanja na pučkom univerzitetu nastavljaju se redovito. U utorak je proslijedio Dr. *R. Simeonović* svojim veoma poučnim predavanjima: *Nervni sistem.* Ovo predavanje, u kojem je predavač govorio o simpatičnom, vegetativnom radu živaca i njihovoj važnosti po zdravlje, upotpunio je najbitnije što je svakome potrebito da zna o svojem najvažnijem uvjetu psihičkog i fizičkog živovanja. Prešao je zatim na jednu važnu bolest koja se najviše pojavljuje kod djece, na meneugitis. Prikazao je njene simptome i njeno suzbijanje. Šteta što ovakom predavanju nisu prisustvovale sve majke, jer bi se bile upoznale sa najbitnijim, a i najvažnijim, što moraju da znadu za dobrobit svoga poroda.

— — —

Ženska dobrotvorna Zadruga dala je veoma uspjelu zabavu (u nedjelju) u hotelu „Grand“. Vojni orhestar i kvartet kninski davali su birane komade. Razvio se animirani ples. Moralni i materijalni uspjeh ove zabave bio je u svakom pogledu odličan.

— — —

Adaptacija zgrade gdje će biti smje štena gimnazija (ove god. I i II raz.) provedena je preko svakog očekivanja. Dvije dvorane upravo su uzorne učionice. Na suncu, čistu vazduhu, daleko od puta i prašine, svaka su sedam prozora, sa najmodernijim klupama i školskim pločama, pružaju sliku pedagoškog i higijenskog smisla onih koji su poslom upravljali. Direkcija i zbornica, zbirke i garderoba i pet klozeta (engleskih) odgovaraju potpuno. Zgrada je zaklonjena od bure, sunce ju grije otkad grane dok ne zapane; ima lijep vrt i dvorište gdje učenici mogu da se preko odmora proskaču. Zbilja, možemo da čestitamo odboru za uspostavu gimnazije na njegovu shvatanju i plemenitom pothvatu, a i roditeljskom požrtvovanju, jer roditelji snose sve troškove oko odaptacije, rasvjete, ogrijeva i uzdržavanja poslužnika i plaćanja kirije do nove budžetske godine.

Učiteljski je zbor već imenovan i stiže ovih dana. Redovita obuka započeće oko 12 ov. mj. Spomenuti moramo da je klupe i školske ploče izradila poznata Karlovačka firma Vučković, koja je dobri glas stekla radi svoje solidnosti, tačnosti i susretljivosti.

„ILS“ INDUSTRIJA LIJESA
TVORNICA SANDUKA - ŠIBENIK
Skladište svakosvrsnog materijala. Prodaja na veliko i malo uz najpovoljnije dnevne cijene i uvjete. Telef. br. 30.

Iz Drniša

„MALI KOKOT“

Zagrebački Kokot, šaljivi listić (ukoliko ga se može nazvati šaljivi) u svom posljednjem broju donjeo je jedan natpis iz Drniša, potpisan od „Mali Kokot“.

Člančić je bez naslova, a stoji samo Drniš. Potom bi čovjek mislio da se obradjuje tema Drniš, a kad tamo zbrka pojmova u glavi nepismena čovjeka.

Taj „Mali Kokot“ mogao se nazvati po drniški „Mali Pivac“ jer drnišanima nije poznat Kokot. Još bolje rekuć „Mladi Pivac“ buduć još nezna dobro pjevati. Htjeo je da zapjeva, a mjesto pjesme čula se promukla dernjava.

Pjevac ili Kokot kad pjeva, zatvori oči i digne jednu nogu. Taj „Mali Kokot“ kad je zapjevao isto je zatvorio oči i nije vidio što je poslao svom „Kokotu“.

Božja je providnast htjela, da se potpiše Mali Kokot, ali bi još bolje bilo „Maleni Pivčići“. Pisci su malena stasa, malena mozga, ali ve lika orlovskog nosa, te spadaju u posebnu vrst kokošiju, koje se na tržištu nemogu lako dobiti.

Mali Pivče! Kad naučiš pjevati izadji među svijet i pjevaj, a sad ostani u kapuneri i neka ti kvočka sakuplja srna prnsa. U kapuneri žali za svojim prijateljima »tri muškетira« koji nisu nikad bili prijatelji Obada. Njih sam se uvjek bojao, jer si im ti bio četvrti muškетir i inicijator svih njihovih podviga. Čudno mi izgleda, da se tako brzo zaboravlja prijateljstvo.

Tvojoj blamaži moje iskreno sa učešće. *Obad.*

Vodice

Roditeljski sastanak

10. XI. Danas su nastavnici amošnje škole održali sa dječjim roditeljima sastanak u školskoj zgradi. Odaziv roditelja bio je vrlo dobar. Sastanak je otvorio učit. Milan Veršić. Pozdravlja prisutnog opć. načelnika te ostalu opć. upravu i dječje roditelje i zahvaljuje na tako lijepom i brojnom odazivu. Poslije toga rekao je: „Osobito što veseli mene i sve nastavnike jest to, da ovoga puta vidimo tako dobar odaziv dječjih očeva što je najbolji dokaz da se dom približuje školi“. Za dobar uspjeh iz naša potrebu i važnost zajedničkog rada, doma i škole.

Poslije učit. Veršića govorio je opć. načelnik gosp. Krste Skočić. Njegove riječi bile su pomno saslušane. On pozivlje dječje roditelje da uz pripomoć opć. i škole porade da bi se postiglo redovito pohadjanje i lijepo vladanje u školi i na ulici.

Poslije ovoga razvila se živa debata roditelja i učitelja. Roditelji su stavljali razna pitanja učiteljima raspitajući se o uspjehu svoje djece.

Ovaj sastanak završen je u lijepom raspoloženju što obećaje da će obzirom na saglasnost imati sigurnog uspjeha.

Popravak ograde školskog vrta

Gosp. opć. načelnik dao je temeljito popraviti i urediti porušenu ogradu školskog vrta. Ovim popravkom onaj dio puta uza školske zgrade dobio je mnogo ljepši izgled. -ć-

Podmirite pretplatu!
nemojte čekati jer ćemo biti prisiljeni da Vas utužimo